

Digitális és mennyei hajlék

A MET Hajlék...
című elektrográfiai kiállítása

DEÁK CSILLAG – KÖLÜS LAJOS

Pannonhalmi Apátság Múzeum és Galéria,
2017. VI. 02. – 2017. X. 01.

És készítsetek számomra szentélyt, hogy közöttük lakozzam! Egészen úgy, amint én megmutatom neked a hajlék mintáját, és minden tárgyának mintáját... A hajlékot tíz sátorlapból készítsd: sodrott lenfonalból, kék és piros bíborból meg karmazsin fonalból, művészi módon beleszótt kerúbokkal készítsd azokat! – olvashatjuk Mózes második könyvében. A Találkozás Sátora ez a szentély. Az Örökkévaló hajléka a nép táborának és lelkének központi helyén.

A Pannonhalmi Főapátság *Közös ház* (2017) gondolatában is a Találkozás Sátora szellemét fedezhetjük fel. A találkozás és a párbeszéd jegyében kiállítás, koncert, fesztivál, csendkurzus, lelkigyakorlat, Márton-maraton, konferencia követi egymást, hívőkkel és nem hívőkkel.

A Pannonhalmi Apátsági Múzeum és Galéria tágas, átlátható teret és helyet, azaz ideiglenes hajlékot adott, szimbolikusan közös házat teremtett a Magyar Elektrográfiai Társaság (MET, 2001) 60 művésze, közel 100 elektromos és digitális alkotása, ezáltal a kortárs magyar képzőművészet egyik legfiatalabb műfaja számára.

A hajlék elfed és feltár valamit a benne lakókból, az időből és a térből. A C-print effektek pillantásunk által válnak belső zenévé és belső hajlékká. A hajlék sokszor átláthatatlan, nem látjuk lakóját. Sötét hely. Bunker. Börtön. Siralomház. Várudvar, madárral és kutyával. Ritkán anyagtalan. Talán a menny az, ami nem látható, kézzel meg nem fogható,

LÁNG ESZTER és **ENYEDI ZSUZSANNA** munkái

egyben a képzelet színtere, lélektere. Az ujjlenyomatunk graffitiként ott díszel a sokemeletes háztömbön, visszavonhatatlanul.

Átiratot is látunk, a múlt festészetéből köszön vissza a hajlék, a templom, égő és üszkös házként, fehéren ragyogó testként és irányként. A számítógépes alkatrészeket LED-lámpa világítja meg, mintha bolygók forognának. A digitális nyomvonal is hajlék, az információ, a közlés hajléka, eszköze, címzettje, hordozója. A technika és a modern kor emberének viszonyát, kapcsolatát, ezen belül a hajlék és az ember eddig ritkán látott oldalát mutatja meg egy hajtogatott kép, emberméretű (-szabású) origamiként, amelynek láttán mi nézők is mondhatjuk a költővel: (...) világ-omlasként, mégis észrevétlen, / ime az Eszme majdnem változik, / ráhajló szomszédfények szöttezésében / előrehogad, mint égi ladik (Weöres Sándor: *In Aeternum*). A hajlék absztrakt, szimbolikus felfogását labdák, négyzetek jelképezik. Az ember hiányát látjuk, a foglalt és nyitott teret, az értelem felismerését – az emberhez tartozó tárgyakkal is van helye,

hajléka. Egy pályaudvar úgy jelenik meg, mint a szentség tere, hajléka, az utolsó vacsora üres asztalával. A vonat rég elment. Nincs fizikai jelenlét, de van üzenet, kommunikáció. A tér az utazóké, az érkezőké, a vándorlóké. A csend mozgása, lendülete a nyitott és széles perspektívából adódik. A hajlék az élet szerves része. Hiánya és meglétének luxusa mindennapjaink tapasztalata. Fotón jelenik meg az emlékezés helye, ideje úgy, hogy akire emlékeznek, nevet kap, még akkor is, amikor tudjuk, a virtuális jelenlét a holokausztra utal, a megsemmisülésre, a megsemmisítésre, ennek poklából a mennybe, hajlékba bárki csak halála árán kerülhet. A barlang spirituális hely, a jelenések helye, ahol az ég és a föld kapcsolódik össze, isteni áhítat uralja a testet, az embert. Kissé természetes felfogásban ábrázolódik a csoda.

Egy firhang, horgolt terítő takarja el a figurák testét, arcát, a közvettség egyben távolságtartás is, a lélek rétegződött voltára tekinthetünk. 3D-szemüvegen át láthatjuk a digitális hajlékot, házat, az otthon világát, struktúráját, a nyomtató típusa is megjelenik. A mennyei hajlék képe, vágya összemosisódik a modern kor igényével. Imitálhatjuk az érzéseket, a valóság helyébe a szimulált tér-idő lép. Formai bravúrok, intenzív, vibráló világ. Pontok villannak, mintha egy-egy repülőgép szállna fel, íveket, köröket

fotó: Berényi Zsuzsa

fotó: Berényi Zsuzsa

Kiállítási enteriőr
BÁTAI SÁNDOR,
SZOMBATHY
BÁLINT és **GÁBOR**
ENIKŐ munkáival

LUX ANTAL, PÉTER
ÁGNES,
SÓS EVELIN és
NÉMETH-KASSA
GÁBOR munkái

kapunk, akár a csillagos ég is lehetne a mű.
A hűvös ész racionalitásával teremtett világot látunk, magát a kozmoszt és egy városi térképet, mindkettő a rend képzetét kelti.

Képösszefutás, egymásra csúszás, részletekre bontás, az ikonszerű elemek hangsúlyozása, a kötődés asszociatív megjelenítése által kialakul a hajlék szekvenciája, a részletek összhangja. A hajlék megtagadása, kitagadottságunk is megjelenik. A piros színnel felülírt tér és hajlék egyben meg- és kitagadás is, a veszteség kifejeződése. Sorstalanság. A bábéli tér is hajlék, a nyelvek sokasága egymással összebékíthetetlen. Látjuk a teremtés pillanatát, az élet folytatását és újjászületését, a kromoszómákat – DNS-hajlékot, ahogy amőbaként kirajzolódik, bezáródik. A halott test mint báb objektként is megjelenik, fénnel telítve, a feltámadás előtti pillanatát hordozva. A világ megváltatott, vagy csak megváltozott?

A digitális mű nyomat is, másolás eredménye. 3D-ben lehet nyomtatni, akár emberi végtagokat. Hogy hajlékot? Bizonyára annak is eljön az ideje. „(...) mindegyik elektromos eszköztípusnak létezik sajátos kifejezése, amely valami módon csűrhető-csavarható új nyelvi minták kinyerésének irányába” (Szombathy Bálint).

A kurátorok (Feledy Balázs, HAász Ágnes, Láng Eszter) munkáját dicséri, hogy a hatalmas mennyiségű, méretében és stílusában is eltérő alkotást sikerült harmonikus egységgé kovácsolniuk – itt valamennyi mű hajlékra talált. A tárlat így az elektrográfia hajléka is, hajlék a hajlékban, hozzájárul a műfaj ismertségének növeléséhez, újraértelmezéséhez.

fotó: Berényi Zsuzsa

LÉVAY JENŐ és **MAYER ÉVA** munkái